

Het land van Danelagh

Bjørn Andreas Bull-Hansen bij Boekerij:

De Viking

Vinland

Het leger van de Denen

Het land van Danelagh

Bjørn Andreas Bull-Hansen

Het land van Danelagh

Torstein vertrekt naar Engeland
en voegt zich bij het Deense leger.
Hij zal voor zijn leven moeten vechten
– en strijden naast zijn zoon.

Vertaald door Annelies de Vroom

Voor deze uitgave ontving de uitgeverij subsidie van Norla

ISBN 978-90-225-9602-9

ISBN 978-94-023-1919-4 (e-book)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Danelovs land*

Vertaling: Annelies de Vroom

Omslagontwerp: Henrik Koitzsch, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio

Auteursfoto: © Espen Winther, Wimpics

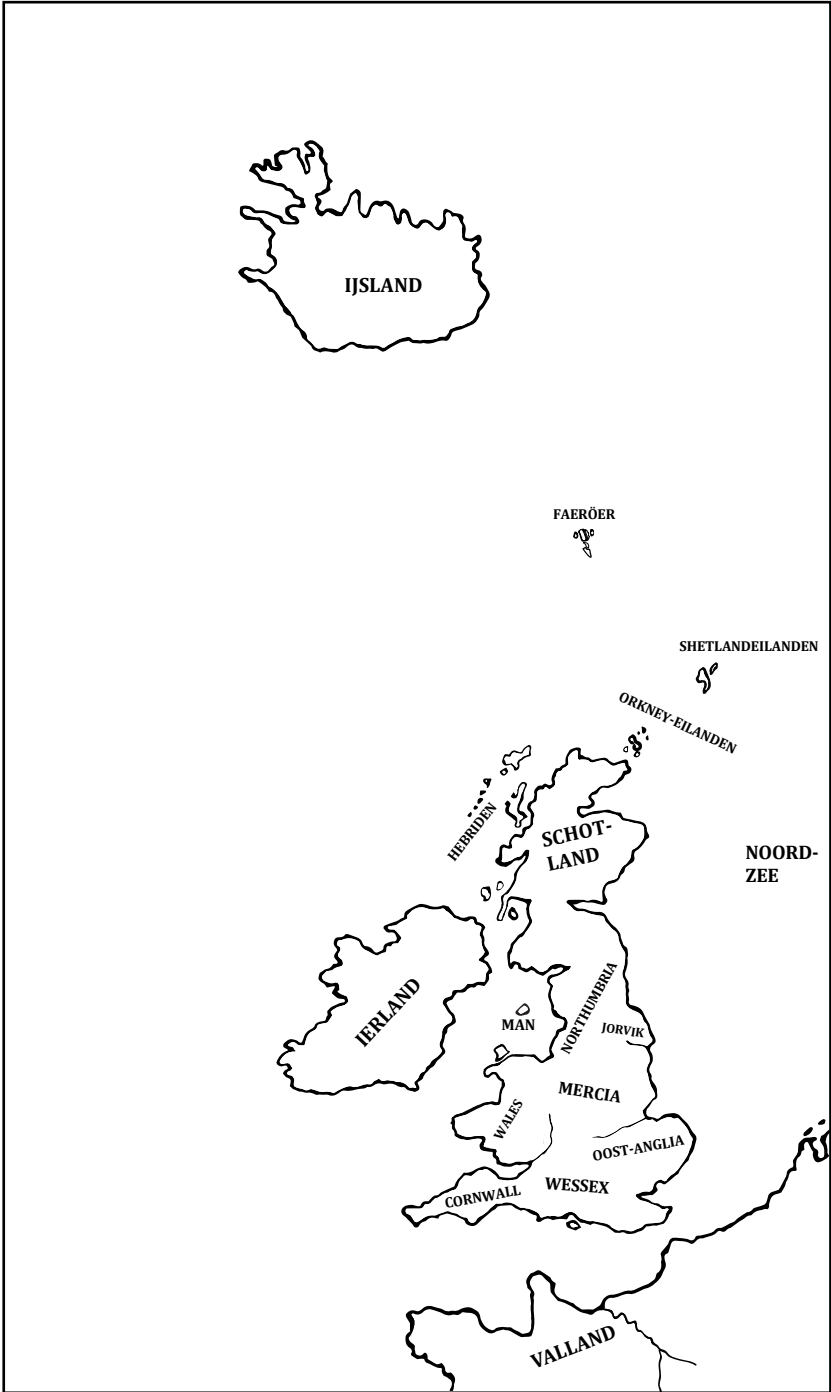
Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

© 2021 Gyldendal Norsk Forlag [All rights reserved]

© 2022 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor P., M., B., en A.

Skalden hebben in mijn bankethal voorgedragen. Het ontbrak hun niet aan woorden als ze verhaalden over gevechten en plunderingen. Over vijanden die ik heb verslagen en levens die ik heb genomen, pochen ze met genoeg. Ze geven woorden aan de berserkerstrijd van een jongeman tegen christelijke krijgers op schepen en over twee broers die standvastig en moedig in een schildmuur stonden. Over onverschrokken zoons zullen ze vertellen.

En ik zal luisteren. Ik zal hier zitten, in mijn hoofdmanzetel, en de woorden horen over mijn daden als jongeman en de meeste zullen voor mij klinken als woorden over een ander. Want vele winters zijn overgegaan in lentes sinds ik met mijn Deense bijl in mijn handen heb gestaan. Oud van dagen ben ik geworden. Mijn vrienden wachten op me in Odins hal.

Woorden van skalden zijn dikwijls te mooi. Ze geven die vooral om te vleien, maar de skalden hebben niet gezien wat ik heb gezien. De woorden die ze me geven, zijn woorden die aan hen zijn verteld, vaak herken ik ze niet meer.

Dus ik schrijf. Wellicht zullen mijn nageslacht en andere geslachten en hun zoons de tijden die alleen de Alvader heeft gezien beter begrijpen. Want weldra ben ik de laatste van mijn generatie en mijn hele leven zou het werk van een lafaard worden als ik geen woorden naliet over wie we waren en waarvoor we vochten. Al het land is nu onderworpen aan de Witte Christus. Alle koningen knielen voor het kruis. Heidenen noemen ze mij en de mijnen en ze lachen om mijn gebruiken. Maar wat weten zij? Wat weten zij van zwaard- en bijlgevechten? Reeds bij hun geboorte worden ze

in zijden doeken gewikkeld en het enige wat ze weten over de wereld wordt met milde stem, begeleid door de klanken van een lier, aan hen verteld. Zelfs Knut vergat al snel wie hij ooit was.

Mijn zoons en de zoons van mijn vrienden. Voor jullie schrijf ik deze woorden. Door de herinneringen aan jullie klopt mijn hart nog immer, hoewel het al lang geleden had moeten stoppen. Mijn vrienden. Schildmannen en krijgsmakers. Jomsvikingen, mijn broeders. Veeg het stof van mijn plaats op de bank in het Walhalla. Schenk Heidruns mede voor me in. Weldra zal ik bij jullie zijn.

1

De monnik

Ik herinner me de dag dat de teef in het langhuis van Sigurd Lodveson jongen kreeg. Ik zat daar met Ulfar Boer en Eystein te drinken. We hadden geofferd en na onze terugkeer vroeg Sigurd ons het joelbier te komen proeven. We bleven die nacht bij de eilandjarl en het was vroeg in de ochtend dat de welpen werden geboren. De oude Ulfar was erg dronken geworden en verdroeg het bier niet meer zoals vroeger, hij lag die morgen voor dood bij de vuurplaats. Maar Eystein, de eilandjarl, nog een paar andere kerels en ik waren wakker geworden van het gekerm van de hond. We hadden die avond en een groot deel van de nacht stevig gedronken en ik kan niet anders zeggen dan dat veel van wat er die ochtend werd gezegd in een bierroes gebeurde. Eystein en ik liepen wankelend naar de hoek waar de teef een nest had gemaakt van een paar oude huiden en wij tweeën en een paar mannen van de eilandjarl keken toe hoe het beest piepte en jammerde en zich klaarmaakte voor het werpen.

Nu was het vanzelfsprekend geen grote gebeurtenis dat een van de honden van de jarl jongen kreeg, maar Sigurd had me beloofd dat ik de eerstgeborene zou krijgen. Ik had het aanbod aangenomen.

Het waren goede honden die Sigurd had, ze konden een haas in de vlucht grijpen, ze waren sterk en stonden hoog op de poten. Ik meende dat een welp Ravntor tot troost kon zijn. Dus bleven we bij de teef staan en zagen de eerste geboren worden, en de tweede, en de derde. De teef werd rustig toen de drie jongen aan haar tepels werden gelegd. We gingen op een paar banken zitten en kregen weer bier in onze kroes, bij Sigurd Lodveson waren de kroezen nimmer leeg. We dronken en opnieuw werd er bijgevuld toen de teef wederom jammerde, en kort na elkaar werden er nog twee welpen geworpen. Sigurd liep ernaartoe en tilde een hondje op, de eerstgeborene.

‘Deze is van jou,’ zei hij met zijn blik op mij gericht. ‘Goudkleurige pels als de moeder, witte nek, staart en poten, zo te zien.’ Hij draaide het op de rug en bekeek de buik van het kleine, piepende beest. ‘Een teef. Dus ze kan ook jongen krijgen als je wilt. Geef haar een naam, Torstein Hoofdman.’

‘Ik zal haar Ylir noemen,’ zei ik, want ik had daarover nagedacht terwijl we zaten te drinken.

De eilandjarl knikte en mompelde dat het een naam was zo goed als welke andere naam ook, want we zaten nu in Ylirs maand. Daarna legde hij het jong weer aan de tepel van de moeder en ging op zijn zetel zitten met zijn handen voor zijn dikke buik en een vermoeide blik op zijn gelaat.

Later die dag reden we naar Grimsgård. Ik herinner me dat het waaide, de wind kwam aangestormd over de heidevelden en blies onze kappen van het hoofd. Ulfar Boer had een kater en voelde zich slecht. Halverwege moesten we stilstaan en wachten tot hij klaar was met spugen in de hei en dat kostte hem zoveel kracht, dat hij omviel en bleef liggen. Hij griende als een kind.

Het liefst zou ik vertellen dat Eystein en ik de Jomsviking weer in het zadel hesen, maar Ulfar Boer was een forse man en hij reed op een groot Frankisch paard. Het lukte ons hem over de paardenrug te leggen, maar omdat Boer niet in staat was zichzelf vast te houden, probeerden we hem met leren riemen vast te maken. Hij gleed echter van de paardenrug en bleef als een geslacht beest onder de buik hangen. Dus maakten we hem weer los, legden hem in de hei en Eystein reed weg om een kar te halen terwijl ik bij de

dronken Boer bleef zitten. Ik liet Vingur in de hei grazen. Mijn trouwe Vingur was flink gegroeid van het gras op Rossay. Ik legde een paar dekens rond de oude Ulfar en veegde het braaksel uit zijn baard met een pluk hei en gras, en daarna ging ik zitten op een heuveltje terwijl de wind over de vlakte blies. Ik peinsde over iets wat Sigrid me een paar dagen geleden had gezegd. Ze zei dat we Vingulmork moesten vergeten en hier konden blijven. Als ik terugkeerde van de veldtocht, moest ik het aanbod van land en hoofdmantel van de jarl aannemen. Hij had me immers de helft van zijn land beloofd en hij zou me mannen geven, zodat ik mijn eigen woonhuis en stallen kon bouwen. Als ik maar hoofdmantel wilde zijn onder zijn bestuur, als ik zijn eilandenrijk tegen de vijand wilde beschermen, zou ik land en fokdieren krijgen en een deel van de inkomsten van de schatting.

Maar ik kon Vingulmork, dat zo lafhartig van me was gestolen, niet vergeten. En ik kon ook mijn broer en Freydis niet vergeten die achtergebleven waren in Northumbria. Maar wat me het meest kwelde was het ongeluk dat Ravntor, mijn oudste zoon, was overkomen.

Er wordt gezegd dat wie in de dagen rond het midwinterfeest alleen over de hei van de Orkney-eilanden reist, dient op te letten. Dan komen de geesten omhoog en als je niet oppast rukken ze mos en hei aan de kant en trekken ze je in hun oneraardse gangen. Dus hield ik mijn blik gevestigd op de arme Ulfar, want ik wilde mijn oude leermeester niet kwijtraken aan oneraardse wezens. Hoewel ik me moeilijk kon voorstellen hoe dat volk hem onder de grond kon houden als hij wakker werd. Ulfar Boer was een berserker, net als ik, en we hadden allen gezien wat een spoor van vernieling hij achterliet als de razernij bezit van hem nam. Maar de Jomsviking was nu oud en dat was erg duidelijk geworden toen we waren teruggekeerd op de Orkney-eilanden. Ik dacht eerst dat het te wijten was aan het verlies van Vingulmork en wellicht was het daarmee begonnen, maar Ulfar Boer was 's morgens stijf en slecht ter been, hij verdroeg het bier niet meer zoals vroeger en dikwijls verstond hij niet wat ik zei. Ik besprak het met Sigrid en ze streefde me over mijn wang en haar ogen stonden wonderlijk triest. 'Iedereen wordt oud, Torstein. Daar kun jij niets aan veranderen.'

Soms komt de ouderdom aangeslopen, meestal valt je dat niet op, totdat je een grijze baard hebt en kromgebogen loopt van de jicht. Maar de ouderdom kan je ook plots vangen: in de loop van een maantijd verander je van een man vol kracht naar een man die de jaren als een last op zijn schouders voelt.

Toen Eystein eindelijk terugkeerde, had hij een van de karren van Roke Tangsanker bij zich. Een lichte paardenkar die maar twee wielen had. Hij had zijn paard ervoor gespannen.

We sleepten Ulfar Boer op de kar. Eystein sprong op zijn paard en zo aanvaardden we de weg naar huis.

Ik herinner me dat ik eerst zweeg en Eystein zei ook niets, maar dat was niet ongebruikelijk als we de avond daarvoor hadden gedronken en moe waren. Toen kuchte Eystein en krabde in zijn baard en ik begreep dat hij me iets wenste te zeggen. De wind trok nu flink aan. Het wollegras boog zich in de windvlagen en de pluizen waaiden bijna weg. Ik dacht dat hij het wilde hebben over ons schip, want in de baai lag de laatste dagen ijs. Het getijdewater had het gebroken en de schotsen bonkten tegen de scheepswand, en ik vreesde dat er gaten in het hout waren gekomen.

Maar dat was niet waar Eystein met me over wilde praten. Eystein was net als ik een Jomsviking, hij vergezelde me al lange tijd, hij kende me beter dan de meeste andere mensen en wist dat ik het niet licht zou opnemen wat hij me nu te vertellen had. 'Er is een schip gekomen,' begon hij. 'Uit Kent.'

'Mannen van Torkjell?'

Daarop schudde Eystein zijn hoofd.

'Als het Torkjells mannen niet zijn, kunnen ze ons misschien toch vertellen wat er is gebeurd. Ik zal vragen of ze Bjørn hebben gezien.'

Eystein stond op het punt iets te zeggen, maar verkoos te zwijgen. Hij sloeg met de teugels en spoorde het paard aan.

We spraken daarna niet veel meer. Ik dacht plots aan het hondenjong dat me was gegeven en vroeg me af of het waar was wat de eilandjarl had gezegd, dat de moeder van een ras was dat een paard in volle galop met gemak kon bijhouden. Ik vroeg me af of de vader van hetzelfde ras was. De eilandjarl wist het niet. Hij had twee andere honden van hetzelfde ras die op zijn boerderij

rondliepen en dat waren beide reuen, dus de kans was groot. Maar er waren ook kleinere honden die in holen kropen en konijnen opschrikten die de snelle honden op hoge poten vingen. Ze hadden een iets kromme rug, de snelle honden, hun lijf was slank, de kop klein en de oren hadden een knik en lagen achterover als ze renden, en de staart was heel lang en hing laag. Sigurd had gepocht over de honden en beweerde dat hij ze van koning Malcolm zelf had gekregen. Daarop had Winabave, die zelden zijn stem verhief als hij bij Sigurd en zijn mensen was, gevraagd waarom hij de veldtocht dan wilde ondernemen. We wisten immers dat Sigurd Lodveson getrouwd was met een van de dochters van koning Malcolm. Dus waarom vond hij het noodzakelijk zijn mannen naar de Schotse kust te leiden? Daarop had de eilandjarl ons geen antwoord gegeven. Hij had zich gekrabd op de buil in zijn nek, zijn broekriem over zijn dikke buik getrokken en de schenker opdracht gegeven de kroezen te vullen.

Plannen van grote mannen kunnen moeilijk te doorgronden zijn. Over Sven Gaffelbaard had de oude Halvor gezegd dat hij land begeerde zoals andere mannen vrouwen begeerden en dat gold kennelijk niet alleen voor hem. Mogelijk was de eilandjarl uit op land. Mogelijk wenste hij schatting te heffen van de Schotse boeren en zichzelf rijk te maken. Het zou me niet verwonderen als er niet meer achter de veldtocht van de eilandjarl stak. Hij stond bekend om zijn hebzucht en mensen verfoeiden hem daarom.

Welp kwam ons tegemoet op de heuvel voor de baai. Deze heuvel vormde de scheidslijn tussen het land van Grim en het gebied rond de haven en de baai. Grimsgård en de akkers lagen hier ten zuiden van en de haven ten noorden. Dit was Rossay, het grootste eiland, en hier bij Grimsgård werd het bijna in tweeën gedeeld. Je had een haven in het noorden en eentje in het zuiden. Op de heuvel stond een baken en daar stond Welp op de uitkijk. Toen hij ons in het oog kreeg, kwam hij op ons afgerend. Hij was een sterk en moedig man. Maar we hielden hem weg bij de eilandjarl en zijn mensen. Omdat ik had betaald voor de moord die hij had begaan en er geofferd was, zou wraak door de familie van de gedode man in strijd zijn met zowel de wetten als de gebruiken. Maar veilig waren we niet. Niet voor de leden van het geslacht van de dode en

niet voor Welp. Dus de zoon van de jarl moest op Grimsgård en in de haven blijven.

Welp klom bij Ulfar Boer op de kar. De oude Jomsviking gromde chagrijnig en liet een scheet. Dikwijls moesten we daarom lachen, maar ditmaal niet. Want nu zagen we het schip dat voor anker was gegaan in de baai. Het had een bredere romp dan Deense schepen. De mast was lager en het vrijboord hoger. Het leek erop dat het schip een dek had, want de mannen stonden hoog in de romp, iets wat ze niet hadden gedaan als ze op de doften hadden gestaan.

‘Saksen,’ zei ik en Eystein schraapte zijn keel en knikte.

We gingen naar de haven waar Eystein zijn zoon riep die met een paar mannen stond te kijken. De jonge Sigvar was pas in zijn zevende jaar, maar hij was goed met het vee en gereedschap, en zowel vriendelijk als handig, en eenieder had goede woorden over hem. Noch Sigrid, noch mijn eigen zoons waren te zien, dus vreesde ik onraad. Als de jongens niet met de anderen in de haven waren, moest dat zijn omdat Sigrid ze geen toestemming gaf. Ze hield ze waarschijnlijk op Grimsgård, iets wat me een slecht voor gevoel gaf.

‘Ze hebben een lichte boot gestuurd,’ zei Eystein en hij knikte naar het badhuis. ‘We hebben ze daarnaartoe gestuurd. We wilden wachten tot jij er was.’

De lichte boot lag bij de vloedlijn. Die had de lengte van drie mannen, een smal en laag boord, en dat zou me niet zijn opgevalen als de Saksen er geen tekens op hadden gekerfd. Ik reed direct naar het strand en nam ze in ogenschouw en hoewel ik ze niet kon lezen, herkende ik ze wel. Het was het schrift uit de zuidelijke landen, het schrift van het christenvolk.

Nu waren de Saksen tevens christenmensen, maar ze hadden hun eigen taal en schrift. Als ze tekens als deze gebruikten, dan lag er vaak de wens aan ten grondslag als vroom over te komen. Nu merkte ik op dat ook het schip in de baai dergelijke tekens boven aan de romp had en dat bracht me in een slecht humeur. ‘Ze hebben monniken aan boord, of niet?’ Ik keek naar Eystein die naast me was komen staan op het strand, hij had zijn zoon bij zich.

‘Ja... Die hebben ze.’

Als je de verhalen hebt gehoord over de tijd dat ik hoofdman

was in Vingulmork, dan weet je dat ik er bekend om stond dat ik monniken die naar de boerderij kwamen verjoeg. Ze genoten van gastvrijheid waar ze ook kwamen en konden van boerderij naar boerderij gaan en zich de hele weg van Rome naar Viken dik en rond eten. Vaak brachten ze nieuws uit het zuiden mee en grote mannen luisterden naar hen en hielden ze graag als kroniekschrijvers bij zich, maar wij mannen wisten dat het toelaten van een monnik in je bankethal was als een slang in het hoenderhok laten wonen. Wellicht deden ze niet onmiddellijk kwaad. De slang maakt een nest in het hooi en eet niet meer dan hij kan doorslikken. Zo nu en dan een ei, maar zijn maag wordt groter, de bek ook en weldra slikt hij een kuiken door. Dus hadden we monniken van de boerderij gejaagd en we zouden ze hier op Rossay ook verjagen en dat was tevens de wens van de eilandjarl. Hij was immers bijna verdronken toen Olaf Tryggvason met zijn gevolg op de Noorse kust aankwam en sindsdien haatte hij het christenvolk intens.

Ik liet me uit het zadel zakken. Mijn zwaard lag in het woonhuis op Grimsgård, maar ik had mijn langsax achter mijn riem. Die had een mooie schede met fraai beslag van zilver en ik droeg die meestal op mijn rug als ik te paard was. Ik trok de sax nu uit de schede en hield hem voor mijn buik, zodat de Saksen die zouden zien.

‘Breng ze bij me,’ zei ik. ‘Ik wil ze spreken.’

Ik wilde uiteraard het liefst de monniken eruit plukken en ze terugsturen naar zee, maar ik wenste eerst te horen of deze Saksen nieuws hadden over de oorlog. Ik wilde weten waar ze vandaan kwamen en waar ze naar op weg waren. Ik wilde weten of ze iets hadden gehoord van een leger Jomsvikingen dat geleid werd door een man met de naam Bjørn, een man met een vrouwelijke krijger die Freydis werd genoemd. Dat laatste was zo ongewoon, dat er woorden over gesproken moesten worden.

Het badhuis was half in een heuvel gegraven op een steenworp van de kade waar mijn eigen langschip Naglfar afgemeerd lag. Het was, zoals alle andere bouwwerken bij de haven, opgetrokken uit steen en turf en had een dak van oude, geteerde scheepsplanken. Hier bij de haven zaten meerdere handwerkers. Zowel een kuiper, leerlooier, wapensmid als een knarrensmid had hier zijn werkplaats. Ik weet dat er beweerd wordt dat ik ook planken schaaftte in

de haven van Rossay, want menigeen herinnert zich me nog als Torstein Knarresmid, hoewel degene die me goed kent weet dat ik het slecht kan verdragen dat ik zo word genoemd. Ik werkte wel met hout en ijzer indien dat nodig was en in Vingulmork hadden we goede schepen gebouwd, maar hoofdman was ik en Torstein Hoofdman wenste ik genoemd te worden, want ik had gezworen dat ik het land dat Sigurd Syr en de Grenskers – de lafhartige nazaten van Harald Grenske – van me hadden gestolen, weer in handen zou krijgen. Ik wilde ook niet Tormods zoon worden genoemd: ik wenste de naam die mijn vader had aangenomen om te verhullen wie hij feitelijk was niet te dragen. Die naam was een belediging.

De mannen hadden vier kerels in het badhuis gezet. Ze hadden de stenen kachel aangestoken, want het was die dag koud in de haven, maar ze hadden eten noch drinken gekregen en Eystein vertelde me dat het schip de vorige avond was aangekomen. Nu waren de vier mannen hongerig en moe. Een van de mannen kon het niet langer ophouden, hij wipte zijn lid over zijn broek en piste terwijl hij door Eystein en Welp over het strand werd gedreven. Welp gaf hem daarvoor een klap met de stok die hij bij zich had en daarop liet de man zijn broek los en die zakte tot zijn knieën, iets waarom alle mannen in de haven in lachen uitbarstten.

Neem een man zijn land en familie af, dan volgt medelijden en genade. Zo wordt er gezegd en waar zijn deze woorden. Nu ben ik oud en mogelijk wijzer dan toen. Ik zie nu wat ik niet zag in de jaren dat het leger van Denen plunderend rondtrok. Nu zie ik wie ik bezig was te worden. Machtig en genadeloos stond ik op het strand terwijl de vier langs de haven werden gestuurd, en aangeemoedigd door het gelach was Welp gul met stokslagen. De mannen lachten om de man met de broek op zijn knieën en een van de eilandbewoners rende naar hem toe, tilde zijn tuniek op en schopte hem tegen zijn blote achterste, en of dat al niet genoeg was voor de Saksen werd Ulfar Boer ook nog wakker. Als een gewonde beer kwam hij waggelend, halfdronken, mank lopend en toornig op hen afgelopen. Misschien zag hij de christelijke tekens op hun lichte boot en het schip in de baai, of dacht hij, omdat de anderen zo tekeergingen tegen de Saksen, dat hij dat ook moest doen. Hij was een grote en afschrikwekkende man, Ulfar Boer, en de Saksen jammerden en vreesden hem toen ze hem zagen. Ze renden zo

hard ze konden over het strand en doken op slechts een speerlengte van mij in elkaar, wellicht dachten ze dat ik daar stond om te horen dat ze om genade smeekten. De Saksen op het schip volgden alles. De riemen lagen uit en een paar mannen stonden bij de boeg klaar om het anker te lichten. Ze wilden de vier het liefst mee hebben, hun christenmensen achterlaten bij de heidenen wensten ze niet en het liefst zouden ze hen redden, maar ze waagden het niet hun schip aan te leggen bij onze kade om de vier te ontzetten.

‘Sigurd, zoon van Lodve!’ klonk het uit de mond van een van de Saksen, hij dacht klaarblijkelijk dat het de eilandjarl was die voor hem stond. ‘We komen met een vreedzame boodschap!’

Ik liet mijn blik rusten op de vier. Of het monniken waren of niet was moeilijk te zeggen. Ze waren gekleed als de meeste Saksen, in een heuplange tuniek en wollen broek met beenwindsels en uitgelopen leren schoenen. Hun vingers waren vuil en hun haren kortgeknipt, iets wat me vertelde dat het niet ging om mannen van hoog aanzien. Ik wierp nog een blik op het schip en ik dacht even dat ik het kon innemen, maar het eilandenrijk was niet in oorlog en ik wilde niet bekendstaan als een rover. Plots kreeg ik Sigrid in het oog. Ze stond op de heuvel bij Grimsgård en nu schaamde ik me voor mijn gedrag. Ik had weliswaar monniken van onze boerderij gestuurd met haar als getuige, maar dit was anders. Zeelui kwamen hierheen om beschutting te zoeken tijdens slecht weer. Ze kwamen om water in te slaan en te handelen. Eenieder was hier welkom.

‘Jij,’ zei ik, wijzend naar de man die tegen me had gesproken. ‘Vertel me waar jullie vandaan komen. En vertel me hoe het kan dat je onze taal machtig bent. Je ziet er niet uit als een Deen.’

‘We zijn boodschappers van de bisschop van Canterbury,’ waren de woorden die uit zijn mond kwamen en zijn gezicht kreeg iets onverzettelijks. Het was overigens het gezicht van een jongeman, dat zag ik nu. Hij had een dikke, korenblonde baard en vingerlang krullend haar. Zijn wangen waren, in elk geval het deel dat ik boven de baard zag, roodgevlamd, sommige mannen kregen dat als ze bang of opgewonden waren. Weldoorvoed was hij, zijn buik hing meer over zijn broek dan gebruikelijk bij jongemannen. Zijn handen waren schoon en zijn schoenen waren, in tegenstelling tot die van de andere Saksen, heel en pas genaaid.

‘Canterbury,’ herhaalde ik, want we kenden allen die plaats. De Denen en Noren noemden het Kirkeborg of Kirkvoll en Torkjell de Lange had daar bij de kust zijn kamp. Van daaruit wilde hij via de Theemsrivier naar Lundenborg gaan en verder het land in trekken om al het vruchtbare land in te nemen, zo had hij ons tenminste gezegd.

‘Woorden heb ik voor jou, Sigurd Lodveson.’ De monnik vouwde zijn handen en stak die naar me op. ‘Ik heb runen geritst in jouw taal en het zijn goede runen. Maar je moet beloven ons te sparen. Met God als onze getuige, moet je beloven...’

Ik schopte tegen zijn handen. Een harde trap was het niet, maar ik wilde niet dat een christenman met gevouwen handen voor me geknield zat. En hij kon al helemaal niet zijn god vragen als getuige. Welp kwam erbij staan met zijn stok en gaf hun een paar flinke klappen, maar ik vroeg hem te stoppen. ‘Vertel me van wie de woorden komen, monnik. En zeg me je naam, want ik neem geen woorden in ontvangst van iemand die zich niet kenbaar maakt.’

‘Ik heet Alwin,’ zei de monnik. ‘Ik was schriftgeleerde van bisschop Wulfstan in Jorvik. Dat is de reden dat ik jouw taal ken.’ Hij zei daarna iets in het Saksisch tegen de andere mannen die direct daarna hun namen gaven. Tot op de dag van vandaag kan ik me hun namen niet herinneren en ik weet eveneens niet wat er van hen of van de andere mannen op het Saksische schip is geworden. Maar Alwin schraapte zijn keel en vertelde ons dat hij hierheen was gestuurd om de woorden van Torkjell de Lange te geven over dat hij zich had laten dopen en dat het Torkjells wens was een kerk te laten bouwen op Rossay. Dat leidde tot gelach bij de mannen in de haven, en Ulfar Boer, die zich graag had bekommerd om het verjagen van monniken, stormde nu op de Saksen af en drukte de monnik met zijn voet op de grond. Hij tilde zijn voet op om Alwin op zijn hoofd te stampen, iets wat ongetwijfeld tot het splijten van zijn schedel had geleid, maar opnieuw maakte ik daar een eind aan. Toen Alwin weer op zijn knieën zat en het zand van zijn gezicht veegde, vroeg ik hem me te vertellen waar Torkjell verbleef. En als hij verder was getrokken waarheen dat dan was. ‘Ik zal je een kaart tonen,’ voegde ik eraan toe. ‘Dan kun je het me laten zien en me alles vertellen. Ik overweeg zelf naar het zuiden te gaan, dus wil ik weten waar

Torkjell mannen heeft, en ik wil weten waar Ethelred en zijn oldermannen hun krijgers hebben.’

‘Ik zal doen wat je wenst,’ zei Alwin. ‘Weet dat ik geen trouw heb gezworen aan Ethelred en ik draag haat in mijn hart tegen hem. Maar geef eerst de manschappen toestemming aan land te komen, jarl. Laat ze hun tonnen met water vullen.’

‘Ik ben de jarl niet,’ zei ik.

De monnik keek me aan. Met open mond en als een idioot zat hij geknield voordat hij zijn blik op Welp en Ulfar Boer en de andere mannen om ons heen richtte. ‘Als jij de eilandjarl niet bent...’ Alwin veegde het haar van zijn voorhoofd en staarde me wederom aan. ‘Een groot man ben je in elk geval. Een hoofdman moet je op zijn minst zijn. Zoiets kan ik aan een man zien. Is het mogelijk dat ik met Sigurd Bueson zelf van doen heb? Maar dat kan wellicht niet, want het laatste wat me ter ore is gekomen is dat hij in Mercia zit te drinken met olderman Edrik. Ben je een van de mannen van de Ierse koning? Hebben jullie een verbond gesloten? Of heb ik te maken met...’ Alwin kwam overeind, maar bleef iets gebogen staan alsof hij elk moment een stokslag verwachtte. ‘We hebben gehoord dat Vingulmork van de hoofdman die daar zetelde is afgenomen. Torkjell de Lange werd razend toen hij dat vernam. Is het mogelijk... Ben jij Torstein, hoofdman van Vingulmork?’

In die jaren was ik trots en eerzuchtig, en geveleid werd ik graag. Ik herinner me dat ik mijn armen over elkaar sloeg en eenieder die om me heen stond wist dat de monnik zich uit het onheil waarin hij was beland had gepraat.

‘Ik ben Torstein Hoofdman,’ zei ik. ‘Ik ben hoofdman onder Ladejarl Erik Håkonsson, bondgenoot van Sven Gaffelbaard en hoofdman van de noordelijke Jomsvikingen.’

De monnik draaide zich half om, wisselde een paar woorden met de Saksen en riep naar het schip. Ik hoorde dat hij mijn naam noemde. Dat ik zo bekend was, wist ik niet. Maar het klonk goed toen hij mijn naam noemde en goed toen ik merkte dat er een schok door hen heen ging en ze in elkaar leken te duiken achter het vrijboord.

Ik vroeg de monnik of hij nieuws had over de legers in het zuiden, of hij gehoord had van mijn broer of van een Deens leger in het binnenland, een leger waarin een slanke, moedige vrouw

vocht. Hij vertelde me dat er meerdere kleinere legers in het binnenland waren, tenminste, als hij de geruchten mocht geloven van de mensen die rondtrokken. Zelfs Torkjell de Lange had geen duidelijk beeld van het hele leger van Denen. Maar hij kon vertellen dat Kent was veroverd en niemand mocht dat gebied verlaten zonder toestemming van Torkjell.

Ik vroeg hem waarom Torkjell niet gewoon een van zijn eigen schepen stuurde en daarop antwoordde Alwin dat olderman Uhtred zowel aan de oost- als aan de westkust van Northumbria snelle skeiden had. Een Deens schip alleen liep het gevaar geplunderd te worden en de Denen aan boord zouden zonder twijfel aan de ra worden opgehangen, en een hele vloot wilde Torkjell niet sturen voor slechts een boodschap aan de eilandjarl. Dus in plaats daarvan had hij Alwin laten vertrekken in een Saksisch schip en om dezelfde reden waren er slechts Saksen aan boord.

Ik vroeg niet meer aan hem in de haven. Het kwam mij allemaal vreemd voor en ik had moeite zijn verhaal te geloven. Ik zei dat tegen Sigrid toen we bij Grimsgård aankwamen. We stonden op het erf en de wind trok aan haar lange, rode haar. Ze was een mooie vrouw, mijn Sigrid. Ze naderde nu, net als ik, haar dertigste winter, maar nog immer had ze iets van dat smalle, slanke meisje. Hier op Grimsgård had ik haar voor het eerst ontmoet. Een weggelopen slavenjoch was ik in die tijd, mank en mager. Ik was nog immer mank, maar veel was veranderd sinds de oude Grim hier boer was. Nu beheerde ik Grimsgård en dat was de broers van Sigrid rauw op het dak gevallen, maar ze waren slechts Sigrids halfbroers en hadden geen verwantschap met haar moeder Gerd, dus waren ze zuidwaarts getrokken en lieten zich niet meer zien. Als weduwnaar erfde Gerd de boerderij die uit haar familielijn kwam en Sigrid zou die van haar erven. Dat gaf mij, als Sigrids man en aanstaande bezitter, de zeggenschap over al het land van Grim en aangezien ik een groot man was, nam ik al de meeste besluiten aangaande de boerderij en het land. Maar over Sigrid bepaalde ik niets. Eerder omgekeerd. Ze wilde weten waar het kabaal in de haven om was gegaan en wat er gebeurde met de Saksen, maar ik keek over haar schouder naar de half openstaande deur van het woonhuis. Het liefst wilde ik terstond naar mijn jongen gaan. Bjørnar kwam naar buiten en rende me tegemoet. Vijf

winters was hij nu en zowel sterk als gezond. Hij sprong omhoog als een hond en vertrouwde erop dat ik hem ving, want dat deed ik immers altijd. Ik pakte hem stevig onder zijn armen en zette hem op mijn heup zoals Sigrid had gedaan toen hij kleiner was. Maar hij zat er niet goed, want ik had niet veel heup om op te zitten en hij was te ongedurig om niets te doen. 'Heb je bij je broer gezeten?' vroeg ik. Bjørnar knikte, hij knikte zo flink dat zijn rode kuif heen en weer wapperde. Goede, vriendelijke Bjørnar. Ik zette hem op de grond waarna hij naar de stal rende waar Sigvar, de zoon van Eystein, op hem wachtte. Ze konden over de hei rennen zoveel ze wilden. Ik was daarop tegen en om de waarheid te zeggen, was ik bang dat geesten hem zouden meenemen. Maar Sigrid was vastbesloten: haar jongens mochten rennen over de heidevlakte zoveel ze wilden, net als zij met haar broers en zussen had gedaan. Geesten had ze er nog nooit gezien. Hoewel ze wel had ingestemd dat ze op de boerderij bleven als de winterzonnewendagen aanbraken. Dan kwamen alle oneraardse wezens en geesten tevoorschijn en de geest van haar vader zou komen om te kijken of de gebouwen in goede staat waren en het vee naar behoren werd verzorgd.

Ik liep naar de houtopslag en nam een paar blokken mee.

'Dat is geen werk van de boer,' klonk het van Sigrid. 'Ga naar hem toe.'

Ik mompelde dat ik naar bier rook en misschien verzon ik nog meer, maar Sigrid wilde daar niet van weten. 'Ga naar binnen. Hij wacht op je.'

Ik bleef bij de deur staan. Ik klemde mijn armen rond de houtblokken, spijt hakte in me als een vlijmscherpe speer. Als ik niet was teruggekeerd naar Vingulmork, als ik niet aan land was gegaan om Ros en zijn mannen te doden... Had ik Sigrid en de jongens maar achtergelaten bij de eilandjarl. Wat had je eraan een hoofdman te zijn als je niet eens in staat bent je eigen zoon te beschermen?

Ik dook onder de deurpost door. Winabave zat aan de lange tafel. De skraeling stond op toen ik binnenkwam. 'Ik heb de wond gewassen,' zei hij. 'Nu moet die drogen.'

Grim's oude woonhuis was niet groot. Grim was een vrij man geweest met een eigen boerderij en land, maar rijk was hij nim-

mer. Het woonhuis was daarom niet groter dan een paar manslengtes. De aarden vloer was bedekt met gevlochten gras en er was een vuurplaats waar huiden omheen lagen. Het oude weefgetouw van haar zus Astrid stond er en langs de korte muur had ik een paar banken gezet waarop mijn wapens lagen, samen met oliekruiken, een vat bier, een ton met boter, een paar klompen ijzererts en enkele zonnestenen. En een paar kapotte haaieneieren die de kinderen bij laagwater hadden gevonden. Ravntor lag in de middelste kooi tegenover de deur. Ik lachte naar hem, maar waakte ervoor mijn gevoel te tonen. De jongen was acht winters oud, maar groot voor zijn leeftijd. Hij ging rechtop zitten, de gewonde hand hield hij omhoog en opzij, want hij wist dat hij ervoor moest oppassen dat hij niets raakte nu de wond niet verbonden was. Zijn wangen waren vurig en de vuistgrote moedervlek op zijn kin en in zijn hals was duidelijk zichtbaar. De vlek leek op een raaf met gespreide vleugels of, zoals iemand had gezegd, op de hamer van Åsa-Thor. Ik knikte naar Onejun en Hilda die bij het weefgetouw zaten en het garen twijnden. Onejun was net als Winabave een skraeling, ze had een goudkleurige huid en ravenzwart haar. Hilda was van mijn eigen volk en had meer geleden dan de meesten van ons. Ze zag ons als haar redders, hoewel het vele jaren had geduurd eer ik terugkeerde naar Vingulmork en de man die haar tong had afgesneden de straf had gegeven die hij verdiende.

‘Ik heb je iets goeds te vertellen,’ zei ik en ik pakte een van de zonnestenen. Die hield ik voor mijn linkeroog voordat ik in het vuur keek. Daarna waren de strepen daarin net zo duidelijk als de lijnen op een kaart. ‘De jarl heeft een teef en...’

‘Heeft die jongen gekregen?’ Ravntor klauterde uit de kooi en kwam op me afgerend. Ik hoefde niet meer te bukken om hem te pakken, hij was daar te groot voor geworden. De jongen was gewoonlijk niet zo uitgelaten, maar zijn broer en hij hadden al zo lang gewacht op een hond. Hij bleef voor me staan en staaarde me enthousiast aan. Toen ik niet onmiddellijk antwoordde, greep hij de mouw van mijn tuniek. Hij moest de wond vergeten zijn, want hij greep me eerst met beide handen vast. Dat speet hem ogenblikkelijk. Zijn gezicht vertrok, maar hij verbeet de pijn en hield me vast met de andere hand. ‘Krijgen we een welp? Je zei dat we dat mochten, vader. Je hebt het beloofd!’